



LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2025 m. birželio 13 d. Nr. 21RE-
(AG-328/06-2025)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Edvardo Juciaus, Vytauto Kurpuveso, Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Ingos Morkvėnienės (pranešėja),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos Asmuo X skundą atsakovams Vilniaus rajono savivaldybės administracijai ir Vilniaus rajono savivaldybei dėl Vilniaus rajono savivaldybės mero duomenys neskelbtini sprendimo Nr. duomenys neskelbtini panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus (Komisijos narės, paskirtos pranešėja byloje, iniciatyva į bylą įtrauktas tinkamas atsakovas Vilniaus rajono savivaldybės meras, trečiasis suinteresuotas asmuo uždaroji akcinė bendrovė „Vilniaus vandenys“).

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja Asmuo X skundu prašo Komisijos panaikinti Vilniaus rajono savivaldybės administracijos duomenys neskelbtini sprendimą Nr. duomenys neskelbtini (toliau – Sprendimas arba Potvarkis) ir įpareigoti Vilniaus rajono savivaldybę iš naujo nagrinėti pareiškėjos prašymą, įvertinant visas reikšmingas aplinkybes.

Komisijos narės, paskirtos pranešėja byloje, 2025 m. gegužės 13 d. sprendimu Nr. 21RE-396 į bylą atsakovu įtrauktas Vilniaus rajono savivaldybės meras (toliau – Meras) ir pareiškėjai pasiūlyta raštu išreikšti sutikimą (ir pateikti jį Komisijai) netinkamas atsakoves Vilniaus rajono savivaldybės administraciją bei Vilniaus rajono savivaldybę pakeisti tinkamu atsakovu – Meru. Iki Komisijos posėdžio dienos rašytinis pareiškėjos sutikimas dėl netinkamų atsakovų pakeitimo tinkamu negautas. Minėtu Komisijos narės 2025 m. gegužės 13 d. sprendimu Nr. 21RE-396 atsisakyta priimti pareiškėjos skundo dalį dėl reikalavimo pripažinti, kad sprendimas pažeidė pareiškėjos teisę į teisingą administracinį procesą, nagrinėti Komisijoje (b. l. 26–31).

Pareiškėja skunde nurodo, jog duomenys neskelbtini pateikė prašymą dėl geriamojo požeminio vandens gręžinio, esančio duomenys neskelbtini (sklypo kadastro Nr. duomenys neskelbtini) įteisinimo pagal Lietuvos Respublikos gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinojo įstatymo 3 straipsnio nuostatas. Vilniaus rajono savivaldybės administracija priėmė sprendimą nepritarti minėto gręžinio įteisinimui, nurodydama, kad sklypas patenka į viešojo vandens tiekimo teritoriją, kurioje yra įrengta infrastruktūra.

Pareiškėja nesutinka su Sprendimu dėl šių priežasčių: 1) gręžinys įrengtas dar iki šios teritorijos įtraukimo į centralizuoto vandens tiekimo aprėptį. Jis šiuo metu yra vienintelis vandens šaltinis. Sprendimo vykdymas reikštų geriamojo vandens netekimą. 2) Savivaldybė nevertino realių galimybių prisijungti prie centralizuoto tinklo. Neatsižvelgta į technines, finansines ar infrastruktūros kliūtis, nors įstatymas leidžia įteisinti gręžinius ir viešojo tiekimo teritorijose, jei prisijungimas būtų neracionalus (3 straipsnio 5 dalis). 3) Pareiškėjai žinoma, kad kiti toje pačioje gyvenvietėje gyvenantys asmenys tuo pačiu metu gavo leidimus įteisinti gręžinį. Tai rodo skirtingą praktikos taikymą tapačioje situacijoje, kas pažeidžia lygiateisiškumo principą (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnį, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 6 straipsnį). 4) Sprendime nepateiktas

argumentuotas vertinimas, neįvertintos individualios faktinės aplinkybės, sprendimas priimtas formaliai remiantis tik tuo, kad teritorija įtraukta į viešojo tiekimo teritoriją (b. l. 1–2).

Atsakovas Meras prašo Komisijos pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškino, jog pareiškėjos gyvenamasis namas buvo pastatytas 2003 metais (duomenys neskelbtini statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktas Nr. duomenys neskelbtini). Tikėtina, kad tais pačiais metais buvo įrengtas pareiškėjos žemės sklype esantis grėžinys. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras 1999 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 417 patvirtino Lietuvos aplinkos normatyvinį dokumentą – Grėžinių vandeniui tiekti ir vandens šiluminei energijai naudoti projektavimo, įrengimo, konservavimo bei likvidavimo tvarką (toliau – Tvarka). Tvarkoje buvo reglamentuotas paraiškų grėžiniams, skirtiems geriamajam vandeniui bei vandens šiluminei energijai vartoti, pateikimas, grėžinio projekto sudėtis ir grėžinio įrengimo tvarka. Grėžinio įrengimo metu galiojęs Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas 4.103 straipsnio 1 dalyje reglamentavo, kad fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie pasistatė, statosi arba rekonstruoja statinį neturėdami nustatyto leidimo, reikiamai suderinto ir patvirtinto projekto arba tai daro su esminiais nukrypimais nuo statinio projekto, arba šiurkščiai pažeisdami pagrindinius normatyvinius statybos techninius dokumentus, arba turėdami neteisėtai išduotą leidimą, neturi teisės tokiu statiniu naudotis ar disponuoti (parduoti, padovanoti, išnuomoti ir pan.). Atsakovo vertinimu, grėžinys buvo įrengtas nesilaikant Tvarkoje nustatytų reikalavimų. Savivaldybės vykdomoji institucija nepritaria grėžinio naudojimui tik tokiu atveju, kai grėžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta ar įrengiama geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra, vadovaujantis Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 16 straipsnio 13 dalimi. Iš Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapiu matyti, kad vandentiekio atvadas yra paruoštas iki pat pareiškėjos žemės sklypo. Taigi skundžiamas potvarkis yra teisėtas ir pagrįstas, nes grėžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra. duomenys neskelbtini savivaldybėje gautas naujas pareiškėjos prašymas dėl gėlo požeminio vandens gavybos grėžinio. Prie prašymo pareiškėja pridėjo 2025 m. balandžio 28 d. geriamojo vandens teikimo ir nuotekų tvarkymo sutarties specialiąsias sąlygas. Nors sutarties priedas pareiškėjos nepasirašytas, naujas prašymas, preliminariai įvertinus, atitinka įstatymo nuostatas (b. l. 67–69, 80).

Trečiasis suinteresuotas asmuo uždaroji akcinė bendrovė „Vilniaus vandenys“ (toliau – ir Bendrovė) atsiliepime Komisijos prašo spręsti ginčą savo nuožiūra teisės aktų nustatyta tvarka pagal pateiktą įrodymų visumą.

Atsiliepime nurodė, kad duomenys neskelbtini gatvėje, esančioje duomenys neskelbtini, yra įrengta geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo centralizuotų tinklų infrastruktūra. Tinklų statyba buvo baigta 2007 m. pabaigoje. Ties sklypu, esančiu adresu duomenys neskelbtini, įrengtos geriamojo vandens ir nuotekų tinklų atšakos šio sklypo pastatui prijungti. Pastatui, adresu duomenys neskelbtini, šiuo metu yra teikiama tik nuotekų šalinimo paslauga, kuri pradėta teikti pagal duomenys neskelbtini sutartį Nr. duomenys neskelbtini.

Pareiškėja duomenys neskelbtini. pateikė Bendrovei prašymą dėl prisijungimo sąlygų vandens tiekimui gavimo ir Bendrovė prisijungimo sąlygas duomenys neskelbtini išdavė. Bendrovė ir pareiškėja duomenys neskelbtini sudarė terminuotą geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sutartį Nr. duomenys neskelbtini tinklų statybą laikotarpiui ir šiuo metu vyksta individualių tinklų projektavimo darbai (b. l. 52–54).

Skundas atmestinas

Pareiškėja duomenys neskelbtini paraiška dėl pritarimo naudoti gėlo požeminio vandens gavybos grėžinį (toliau – Paraiška) prašė leisti naudoti gėlo požeminio vandens gavybos grėžinį, esantį adresu duomenys neskelbtini Nurodė, kad vidutinis išgaunamo vandens kiekis per parą, skaičiuojant metinę vidurkį, yra 0,6 m³; nuotekų tvarkymo būdas – į esamus tinklus (b. l. 3, 72).

Vilniaus rajono savivaldybės meras duomenys neskelbtini potvarkiu Nr. duomenys neskelbtini

„Dėl nepritarimo gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimo ir įteisinimo (įregistravimo)“, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 3 dalimi, 25 straipsnio 5 dalimi, Žemės gelmių registre neįregistruotų gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. D1-111 „Dėl Žemės gelmių registre neįregistruotų gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 5 punktu ir išnagrinėjęs pareiškėjos duomenys neskelbtini prašymą, reg. Nr. duomenys neskelbtini, bei kartu su juo pateiktus dokumentus, nepritarė gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio, duomenys neskelbtini (sklypo kadastro Nr. duomenys neskelbtini) (toliau – Sklypas), naudojimui ir įteisinimui (įregistravimui) Lietuvos Respublikos gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinojo įstatymo (toliau – Įstatymas) 3 straipsnyje nustatyta tvarka. Nurodė, kad Sklypas yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra (2 punktas). Prisijungimo prie centralizuotų vandentiekio ir buitinių tinklų sąlygoms gauti nurodė kreiptis į UAB „Vilniaus vandenys“ arba pateikti sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo (2.1 papunktis) (b. l. 4, 70).

Ginčas kilo dėl Mero Potvarkio, kuriuo nepritarė gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio naudojimui ir įteisinimui (įregistravimui). Pareiškėja nesutinka su Potvarkiu ir prašo jį panaikinti.

2022 m. gegužės 1 d. įsigaliojo Įstatymas, kuris galiojo iki 2025 m. balandžio 30 d. (Įstatymo 8 straipsnio 1 dalis). Pagal Įstatymo (redakcija galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2025 m. balandžio 30 d.) 1 straipsnio 1 dalį, Įstatymo paskirtis – šio įstatymo galiojimo laikotarpiu sudaryti teisinę prielaidą asmenims įregistruoti esamus ir Žemės gelmių registre (toliau – ir Registras) neregistruotus gėlo požeminio vandens gavybos gręžinius (toliau – ir gręžinys) Registre arba įrašyti į Registrą gręžinio savininko duomenis, kai šiame registre gręžinio savininko duomenų nėra, kad šie asmenys, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymu, galėtų gauti leidimą naudoti požeminio vandens išteklius ir jiems nebūtų taikoma Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse numatyta administracinė ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme nustatyta juridinių asmenų atsakomybė, Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatytas didesnio tarifo mokestis už be leidimo išgautą požeminio vandens išteklių kiekį ir nebūtų Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka iš naujo apskaičiuotas (perskaičiuotas) mokestis už požeminio vandens išteklius.

Esamų ir Registre neregistruotų gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo tvarką detalizavo Aprašas, kuriame (redakcija, galiojusi nuo 2022 m. balandžio 26 d. iki 2025 m. balandžio 30 d.) buvo nustatyta, kad asmuo, norintis įregistruoti Registre jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausantį arba jo valdomą ir (arba) naudojamą Registre neregistruotą gręžinį, turi raštu ar elektroniniu būdu pateikti savivaldybės, kurios teritorijoje yra gręžinys, vykdomajai institucijai paraišką dėl pritarimo naudoti gręžinį (toliau – ir paraiška). Paraiškos forma nustatyta Aprašo 1 priede (4 punktas). Savivaldybės vykdomoji institucija, vadovaudamasi Įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, per Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) nustatytus terminus raštu ar elektroniniu būdu (pasirašant kvalifikuotu elektroniniu parašu) pateikia asmeniui pagrįstą nuomonę dėl pritarimo ar nepritarimo naudoti gręžinį (5 punktas).

Nagrinėjamu atveju, pareiškėjai pateiktus Paraišką Vilniaus rajono savivaldybės administracijai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 3 dalimi, 25 straipsnio 5 dalimi, Aprašo 5 punktu, buvo priimtas ginčijamas Mero Potvarkis, kuriuo nepritarė gręžinio, esančio Sklype, naudojimui ir įteisinimui (įregistravimui) Įstatymo 3 straipsnyje nustatyta tvarka, nurodant, kad Sklypas yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra.

Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Savivaldybės vykdomoji institucija nepritaria gręžinio naudojimui tik tokiu atveju, kai gręžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta ar įrengiama geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra vadovaujantis Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 16 straipsnio 19 dalimi, išskyrus atvejus, kai asmuo, pateikęs paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį, yra sudaręs viešąjį geriamojo vandens tiekimo sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo paslaugų gavimo.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2025 m. kovo 12 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-602-624/2025 yra pasisakęs, kad „<... Laikinojo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies nuostata dėl atveju, kuriais savivaldybės vykdomoji institucija nepitaria gręžinio naudojimui, yra imperatyvi („tik tokiu atveju“) ...>“.

Šiuo atveju ginčas dėl to, kad Sklypas yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra, nekyla. Todėl atsakovas, nustatęs, kad pareiškėjos Sklypas patenka į viešojo vandens tiekimo teritoriją, kurioje įrengta geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra (b. l. 71), turėjo pakankamą teisinį pagrindą priimti skundžiamą Potvarkį. Pažymėtina, kad Įstatymo nuostatos nenumato galimybės atsakovui sprendžiant dėl gręžinio įteisinimo vertinti individualias aplinkybes, pvz., atsižvelgti į finansines ar kitokias kliūtis pareiškėjai prisijungti prie centralizuoto tinklo. Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytos taikymo išimties – sudarytos viešosios geriamojo vandens tiekimo sutarties dėl geriamojo vandens tiekimo paslaugų gavimo – Paraiškos teikimo ir (ar) Potvarkio priėmimo metu nebuvo (tokių duomenų byloje nėra).

Pažymėtina, kad ir Bendrovė atsiliepime nurodė bei rašytiniais įrodymais pagrindė, jog duomenys neskelbtini, yra įrengta geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo centralizuotų tinklų infrastruktūra. Tinklų statyba buvo baigta 2007 m. pabaigoje. Ties Sklypu įrengtos geriamojo vandens ir nuotekų tinklų atšakos šio sklypo pastatui prijungti (b. l. 53, 55).

Viešojo administravimo subjektų, skirtingai nei privačių asmenų, veikloje taikomas principas – „viskas, kas aiškiai nėra leista, yra draudžiama“. Tad viešojo administravimo subjekto atlikti viešojo administravimo veiksmai, viršijant jam suteiktus įgaliojimus, taip pat ir individualių administracinių aktų leidimas, viršijant suteiktą kompetenciją, yra neteisėti (žr., pvz., LVAT 2010 m. vasario 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-35/2010, 2015 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1217-602/2015, 2023 m. kovo 1 d. nutartis byloje Nr. eA-100-1188/2023 ir kt.). Šiuo atveju Įstatymo nuostatos nenumato galimybės priimti alternatyvų sprendimą, todėl veikimas priešingai nei numatyta Įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje, reikštų veikimą *ultra vires*. Komisija iš bylos medžiagos nenustatė, o pareiškėja nepateikė su skundu jokių įrodymų, patvirtinančių, kad atsakovas analogiškoje situacijoje būtų priėmęs priešingą sprendimą, todėl pareiškėjos skundo argumentai dėl lygiateisiškumo principo pažeidimo atmestini, kaip deklaratyvūs, o kiti skundo argumentai šioje byloje nustatytų aplinkybių kontekste nelaikytini teisiškai reikšmingais.

Potvarkio 2.1 papunkčiu pareiškėjai pasiūlyta kreiptis į Bendrovę dėl prisijungimo prie centralizuotų vandentiekio ir buitinių tinklų sąlygų gavimo arba pateikti sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo. Skunde pareiškėja argumentuoja, jog šio sprendimo vykdymas reikštų geriamojo vandens netekimą, tačiau bylos duomenimis nustatyta, kad po skundo Komisijai pateikimo pareiškėja šį sprendimą jau pradėjo vykdyti (b. l. 57–61).

Bylos medžiagos duomenimis, duomenys neskelbtini tarp pareiškėjos ir Bendrovės buvo sudaryta terminuota Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sutartis. Specialiosios sąlygos Nr. duomenys neskelbtini, kuria susitarta dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo (b. l. 42, 48–50, 59–61). Be to, duomenys neskelbtini pareiškėja pateikė Vilniaus rajono savivaldybės administracijai paraišką dėl pritarimo naudoti gėlo požeminio vandens gavybos gręžinį, kuria prašė leisti naudoti gėlo požeminio vandens gavybos gręžinį žemės ūkio veiklai, kuriai daroma išimtis pagal Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punktą; nekomercinei ūkinei veiklai (b. l. 74). Atsiliepime atsakovas nurodė, kad nors kartu su duomenys neskelbtini prašymu pateiktas duomenys neskelbtini geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sutarties priedas pareiškėjos nepasirašytas, šis prašymas, preliminariai įvertinus, atitinka Įstatymo nuostatas.

Komisija, įvertinusi byloje esančius duomenis ir ginčui aktualų teisinį reguliavimą, daro išvadą, jog byloje skundžiamas Mero Potvarkis yra pagrįstas teisės aktų normomis ir iš esmės motyvuotas, nurodant ginčui aktualias faktines aplinkybes, priimtas neviršijant suteiktų įgaliojimų, todėl atitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje administraciniam sprendimui keliamus reikalavimus (nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, administracinio sprendimo motyvai (5 ir 6 punktai)). Sprendimas laikomas teisėtu ir naikinti jo pareiškėjos skunde nurodytais argumentais nėra pagrindo. Netenkinus pareiškėjos reikalavimo dėl

Potvarkio panaikinimo, atmetinas ir išvestinis reikalavimas įpareigoti atsakovą iš naujo nagrinėti pareiškėjos prašymą, įvertinant visas reikšmingas aplinkybes. Pareiškėjos skundas atmetinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos Asmuo X skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskūsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Vytautas Kurpuvesas

Inga Morkvėnienė